

«شجاعت»

آموختنی‌ها

- ۱ درک مفهوم شجاعت و کاربرد آن در زندگی روزمره
- ۲ استفاده از «یای» در جای مناسب برای اتصال دو کلمه
- ۳ نحوه‌ی نوشتن گزارش
- ۴ آشنایی با ترکیب وصفی و ترکیب اضافی و راه تشخیص این دو از هم
- ۵ آشنایی با اجدد به‌نیار
- ۶ انتخاب موضوع برای تصویر و نوشتن یک بند درباره‌ی آن

جعبه‌ی کلمات

کلمات مترادف

نکوهیده: زسب به	نبرد: جنب
تدبیر: اند سیه - منر	تضمین: ضمانت
ایستادگی: مقاومت - بیداری	حوادث: چه حادثه - اتفاقات
نهر اسد: نترسد، بیم نداشته باشد	مهارت: ماهر بودن
	منازات: با ادب و احترام رفتار کردن، سنجیده رفتار کردن

کلمات متضاد

بدان = خوابان	ناپسند = بسندیدن	دشواری = آسانی
آغاز = پایان	جهل = دانایی	شجاع = ترسو
پیروزی = شکست	تاریکی = روشایی	دروغین = واقعی

کلمات هم خانواده

مهارت، ماهر	منازات، جین	ایستادگی، ایستادن
شریف، سرف - سرافت	وظیفه، وظایف	کمال، حامل - تکلیف - تعامل

آیا تا به حال از چیزی یا کسی یا حادثه‌ای ترسیده‌اید؟ ترس از امتحان، یکی از ترس‌هایی است که دانش‌آموزان به آن دچار هستند. آیا می‌دانستید اگر به خاطر گرفتن نمره و امتیاز خوب ترسیده‌اید و شروع به درس خواندن کرده‌اید، اسم این ترس «شجاعت» است! چون این ترس پسندیده عاقبت شما را به خیر می‌کند. اما ترس‌های نادرسته مثل ترس از تاریکی، ریشه در جهل و نادانی دارد. علاوه بر این همه‌ی ما به «شجاعت اخلاقی» که حرف درست و راست گفتن است نیازمندیم و باید به آن دست پیدا کنیم.

بخوان و بدان

گزارش نویسی

برنا: درنا من درباره‌ی اردوی دیروز که به موزه‌ی زمان رفتیم یک دانشا، نوشتم.

درنا: نه برنا جان! به این نوشته «گزارش» می‌گویند. یعنی وقتی می‌خواهی در مورد جایی که رفته‌ای یا چیزی که دیده‌ای اطلاعاتی به دیگران بدهی. یک گزارش تهیه می‌کنی و در آن جزئیات، زمان، مکان و چیزهای مهم را بیان می‌کنی.

ترکیب وصفی و ترکیب اضافی

با اضافه کردن یک یا چند واژه به واژه‌ی دیگر، عبارت یا ترکیب جدید ایجاد می‌شود.

البته کلمه‌هایی که به (الف)، (واو) و (هـ) ختم می‌شوند به هنگام ترکیب شدن به جای نمای کسره (-)، به (ی) میانجی نیازمند هستند.

مثال: بابای من، دوستِ مهربانی، لانه‌ی پرندگان، آهوی زیبا

★ صفت: کلمه‌ای است که یکی از ویژگی‌های اسم از قبیل (حالت، مقدار، شمار و مانند آن را) بیان می‌کند.

★ موصوف: به اسمی می‌گویند که به وسیله‌ی صفت توصیف شده باشد.

سرخ	سیب	بزرگ	باغ
صفت	موصوف	صفت	موصوف

★ ترکیب وصفی: به ترکیبی که اسم با صفت خود می‌سازد، ترکیب وصفی می‌گویند.

گل زیبا ← گل (اسم) + - (نقش نمای اضافه) + زیبا (صفت)

★ ترکیب اضافی: به ترکیب (اسم با اسم) یا (اسم با ضمیر) ترکیب اضافی می‌گویند.

کلاس درس ← کلاس (اسم) + - (نقش نمای اضافه) + درس (اسم)

یکی از راه‌های تشخیص ترکیب وصفی از ترکیب اضافی: ابتدا کسره‌ی بین دو کلمه را حذف می‌کنیم و به جای آن ویرگول می‌گذاریم و در آخر، فعل است، را اضافه می‌کنیم. اگر جمله‌ی معنی‌دار ایجاد شد، ترکیب وصفی است.

نکته

مثال: مثال: شهر زیبا ← شهر، زیبا است. (ترکیب وصفی چون جمله با ویرگول معنی‌دار است.)

دروازه‌ی شهر ← دروازه، شهر است. (ترکیب اضافی چون جمله با ویرگول بی‌معنی است.)

برای تقویت مهارت املا می‌توان عبارتهایی که بیش از دو کلمه دارند را از درس پیدا کنی و بنویسی. ترکیبها و عبارتهایی که سه یا چهار کلمه دارند به افزایش تمرکز، توجه و تقویت املا می‌کمک می‌کند.
با توجه به متن درس ترکیبها و عبارتهایی که دو یا سه کلمه هستند را پیدا کن و بنویس.

راه مناسب - سله‌ی آس - انسان سریف - قدرت یقیم‌گیری
رسه‌ی اصلی

تمرین

۱ هر کلمه را به صفت مناسب وصل کن. (یک گزینه اضافی است.)

مهیّب	سربلذ
شجاع	حادثه‌ای
سوزان	پدیده‌ی
درخشان	شعله‌ی
تصادف (صفت نیست)	

۲ درستی و نادرستی جملات زیر را مشخص کرده و در صورت نادرستی، درست آن‌ها را بنویس.

الف: خنده بر خطر و تصادف، شجاعت است.

ب: گفتن حرف درست و راست، از شجاعت اخلاق است.

پ: ایستادگی و مقاومت، دو کلمه‌ی متضاد هستند.

ت: انسان شجاع، از عاقبت کارهای بد می‌ترسد.

۳ در جای خالی متضاد کلمه‌ی مشخص شده را از متن درس پیدا کن و بنویس.

«برنا پیروزی (سُلیت) را تحمل کرد و با گریه (خنده) در تاریکی (روشنایی)، ناتوانی را عملی پسندیده (بلوهدیده) برشمرد. او در دفاع از کارش گفت: همیشه باید فداکار و ترسو (بشجاع) باشیم.»

۴ با توجه به متن درس، به سوالات زیر پاسخ بده.

الف: اگر به چیزی آگاهی نداریم بگوییم نمی‌دانیم و حرف راست و درست را بیان کنیم، چه نوع شجاعتی داریم؟

شجاع اخلاقی

ب: اولین گام به سوی شجاعت چیست؟

خنده بر ترس های درویش

پ: ضرب‌المثلی درباره‌ی «نشان دادن ذات هر چیز» بنویس.

از کوزه همان برون تراود که در اوست

۵ کلمه‌های مترادف را در جدول پیدا کن و در کنار هم بنویس.

ن	ا	ش	ا	د	ع	م	ت	ا	ن	ت
ک	ا	ی	س	ت	ا	د	گ	ی		
و	ت	ف	ر	م	ق	ا	و	م	ت	
ه	ف	ا	و	ب						
ی	ا	ه	ن	ن	ت					
د	ق	ش	ج	ا	ع	ت	ی	ا		
ه	خ	م	ا	ط	ف	ا	ر	م		
د	و	ا	م	ز	و	ر	ی	ش		
ن	ا	پ	س	ن	د					

لیری = شجاعت

اسیادگی = مآومت

نلوهیده = ناسند

هتانت = آرامش

۶ کلمه‌های زیر را به ترتیب حروف الفبا بنویس.

عذی - دروغین - تصمیم - اخلاق - جراحی - مهارت - عقب‌نشینی - مفصلی

اخلاق - تصمیم - جراحی - درویش - محبت - نشین - مفصلی - مهارت

۷ هر دو کلمه را به طور مناسب با (ـِ) یا (ی) به یکدیگر وصل کن و جمله بساز.

خانه ی ترسناک : جوارزه ای در خانه ی ترسناک آرمش پیدا شد.

خطر ۷ سرعت : خطر سرعت غیر مجاز روی تابلوی نولسته شده بود.

۸ جمله‌ی به هم ریخته‌ی زیر را مرتب کن و بنویس.

نیست - و - شجاعت - استادگی - نرسیدن - برابر - بلکه - در - است - مشکلات - دشواری‌ها،

شجاعت نرسیدن نیست بلکه استادگی در برابر مشکلات و دشواری‌ها است.

۹ دو کلمه‌ی مخالف از درس را در یک جمله به کار ببر و بنویس.

هن امروز در حینا با نغ فردی سچای و مزی ترسو دیدم

۱۰ برای هر تصویر، موضوعی انتخاب کن و سپس درباره‌ی یکی از آنها گزارشی بنویس.

(بر عمده دانش آموز)

۱۱ با توجه به سوالات داده شده، گزینه‌ی مناسب را مشخص کن.

الف: جمله‌ی زیر با کدام گزینه کامل می‌شود؟

د آن‌ها نفر بودند همراه، ما نفر بودیم تنها!

- (۱) صد-دو (۲) دو-صد (۳) چند-یک (۴) یک-چند

ب: درس شجاعت نوشته‌ی کدام یک از افراد زیر است؟

- (۱) پروین اعتصامی (۲) شکوه دولت آبادی (۳) فیصل امین پور (۴) احمد بهمنیار

پ: کدام گزینه «موصوف و صفت، نیست»؟

- (۱) هنگام رانندگی (۲) راه‌های مناسب (۳) انسان شریف (۴) داروی تلخ

ت: رابطه‌ی دو واژه در کدام گزینه، همانند بقیه نیست؟

- (۱) پسندیده و نکوهیده (۲) ناامن و خطرناک (۳) شریف و گران قدر (۴) چاره اندیشی و تدبیر

ث: کدام یک از گزینه‌های زیر «ترکیب وصفی، است»؟

- (۱) صحنه‌ی نبرد (۲) شعله‌های آتش (۳) فرمان عقب نشینی (۴) آتش سوزی مهیب

احمد بهمنیار (احمد دهقان)

روزنامه نگار، شاعر و محقق ایرانی و عضو فرهنگستان ایران بود. او در ۹ بهمن ۱۲۶۲ هجری شمسی در کرمان به دنیا آمد و تحصیلات ابتدایی را نزد پدرش

آموخت. احمد بهمنیار از سن شانزده سالگی شروع به تدریس کرد. او در علوم عربی، ادبیات، ریاضی و نجوم مهارت بسیاری داشت. از آثار او علاوه بر مقالاتی که در روزنامه‌ها به انتشار رسیده است به داستان‌نامه‌ی بهمنیاری و ... می‌توان اشاره کرد.

خودارزیابی

خیلی خوب خوب قابل قبول نیاز به تلاش

☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐

- مفهوم شجاعت را درک کرده‌ام و می‌توانم در زندگی به کار ببرم.
- از نقش‌های اضافه (-) و (ی) برای ترکیب دو کلمه در جای مناسب خود استفاده می‌کنم.
- با ترکیب وصفی و اضافی آشنا شده‌ام.
- با رعایت علائم نگارشی، نحوه‌ی نوشتن به شیوه‌ی گزارش نویسی را آموختم.
- تمامی توصیه‌های املایی را برای بهتر شدن املایم به کار برده‌ام.

